

Addisons sjukdom

Addisons sjukdom innebär att binjurarna inte producerar tillräckligt av hormonerna kortisol och aldosteron. Hormonerna behövs för att bland annat reglera blodtrycket, saltbalansen och omsättningen av proteiner, glukos och fett. Hormonbristen ger symtom som trötthet, viktnedgång och lågt blodtryck. Sjukdomen kallas också primär binjurebarksvikt.

Det finns ungefär 1 300 personer som har Addisons sjukdom i Sverige.

SYMPTOM

Personer med Addisons sjukdom insjuknar oftast mellan 20 och 40 års ålder, ibland senare. Även barn kan få sjukdomen. Binjurebarksvikten utvecklas gradvis. Vanliga symtom är trötthet, diffusa smärtor i buken, illamående, kräkningar och diarré. De flesta går också ned i vikt. Ett annat symtom är lågt blodtryck som kan visa sig som yrsel. Många personer med sjukdomen känner ett starkt begär av salt (salthunger). Ett annat kännetecken är att huden får en gråbrun pigmentering när den exponeras för solljus.

I samband med feber, infektion och operation kan kortisolbristen bli akut. Akut kortisolbrist är livshotande och måste behandlas omgående.

Många med Addisons sjukdom kan också ha andra autoimmuna sjukdomstillstånd. Vanligast är nedsatt funktion av sköldkörteln (hypotyreos), brist på vitamin B12 eller diabetes typ 1.

ORSAK

Orsaken till sjukdomen är oftast autoimmunitet som innebär att kroppens immunsystem angriper binjurebarken. Addisons sjukdom kan även orsakas av andra sjukdomar, till exempel adrenoleukodystrofi och kongenital binjurebarkshyperplasi.

BEHANDLING

Kortisolbristen behandlas med kortison som sedan omvandlas till kortisol i kroppen. Många behöver också tillskott av aldosteron som kompenserar för aldosteronbristen.

Det är viktigt att en läkare med kunskap om sjukdomen regelbundet följer upp behandlingen. Barn med sjukdomen behöver tätare uppföljning än vuxna.

Vid akut kortisolbrist behöver kortison dosen ökas och extra vätska och salt ges. Personer med sjukdomen bör bära med sig ett informationskort om hur stor mängd kortison som behöver ges, särskilt vid akut sjukdom.

RESURSER PÅ RIKS- OCH REGIONNIVÅ

Kunskap om sjukdomen finns på enheterna för medicin eller endokrinologi vid universitetssjukhusen.

Vid universitetssjukhusen finns också Centrum för sällsynta diagnoser (CSD) som kan ge vägledning och information om ovanliga sjukdomar och syndrom.

SAMHÄLLETS STÖDINSATSER

Barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar kan få olika typer av stöd och insatser. Mer information om samhällets stöd finns att läsa i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd under ”Samhällets stödinsatser”.

INTRESSEORGANISATIONER

Svenska Addisonföreningen

Riksförbundet Sällsynta diagnoser

LÄS MER

Det här är en kort sammanfattning av texten om Addisons sjukdom som finns i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd.

Informationscentrum för sällsynta hälsotillstånd

Informationscentrum för sällsynta hälsotillstånd vid Ågrenska har i uppdrag av Socialstyrelsen att producera texterna som publiceras i kunskapsdatabasen för sällsynta hälsotillstånd.

E-post: sallsyntahalsotillstand@agrenska.se

Texten om det sällsynta hälsotillståndet är reviderad juni 2019.